XLIX.

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, December' 17-dikén 1819.

Frantzia Ország.

Dec. 2-dikán hozzá fogtak a' két Kamarák a' magok' organizálásához, melly azt teszi, hogy ezen ülések' elvégződéséig tartandó Biztosságokat 's Titoknokokat válosztottak magoknak. Titoknokokká válosztattak Herczeg Doudeauville, Gróf Rapp, Marschal Beurnouville, 's Vicegróf Moutmorency. Az után a' Királyhoz küldendő Köszönetkészittésre rendeltetett egy Biztosság. — A' Követek' kamarájának több dolgot adott annak organizáltatása Abbè Gregoire miatt. Hozzá fogván *Angles* nevű legrégibb Követnek elölülése 's a' négy legfiatalabbaknak titoknokkodása alatt a' sorsvonáshoz, történetből leg előbb is az Abbê Gregoire neve jött-ki. *Marcellus* a' bal oldalról felkiáltott, hogy Gregoire nem lehet Titoknok, mert még *verifikáltatva* sints mint a' kamara' tagja. Erre nagy lárma lett, mellyet alig csendesithetett-le az Elölülő, annyira, hogy voksolásra botsáthassa a' kérdést. A' votumok' többsége úgy ütöttki, hogy Gregoire most még nem lehet Titoknok. Generális Dumarcay, egy Stentor torkú ember, 's Gregoirnak egy nagy pártfogója felszaladott a' kathedrába 's protestált, hogy az Elölülő nem jól tette-fel a' kérdést, mert azt csak úgy kell érteni, hogy az olyan Követ, a' ki még a' hitet le nem tette, nem lehet a' kamara' Titoknokja. — Továbbá ezen nevek is kijövén, Puy és Beugnot, némellyek a' bal oldalról felkiáltottak: hogy ha Gregoár nem lehet Titoknok, ezek se lehetnek, mert ezek se' tették még le a' hitet. — *Barthe-Bastide* (a' jobb oldalról): A' votizálás tsak Gregoárt illette. — *Manuel*, *Dumarcay*, 's mások egyszersmind (a' bal oldalról): „A' mi egynek „törvény, a' másnak is törvény; egyen„lőnek kell ennek lenni mindenekre néz-ve." — Igy is lett a' dolog. A' bal oldal győzedelmeskedett. A' tagok, kik még fel nem esküdtek, mint kiszorittattak a' kamara' Cancellariájából. Ezen ülés reggeltől csak déli 12 oráig tartott, a' meddig mind a' 9 Cancellariák vagy Biztosságok' tagjai kiválosztatván, vége lett a' tanátskozásnak. — A' Constitutzionel íly megjegyzéssel emlékezik ezen első ülésről: — „A' tsatázás plánuma, mint látjuk, el van intéztetve; holnap el fog kezdődni a' csatázás is. A' Követek nagyon kevés számmal voltak jelen ezen első ülésben, A' közép pad nagyon üres volt. Sokan elpártoltak onnét, ki a' jobb ki a' bal oldalra, vagy padra. Oda mentek p. o: Lainè, Ravecz 's mások; ide pedig az új Követek többire mind, p. o: Sebastiani, Mechin. Egy különös csoportban a' bal és közép pad között ültek öt Dokrinairek (ezeket talám Tudákosoknak lehetne nevezni, mert azért kapták ezen nevet, hogy minnyájan a' tudományos világba, tartozó emberek, mint nevezetesen *Royer-Collard*). A' Ministerek padján csak Pasquier és Portal voltak jelen. — (Ezen nevezetek most

is fennállanak a' Követek' kamarájában, 's az értetik rajtok mint régen értetett, u. m. *Centrum* vagy *Has*, ez a' Ministerekkel tartó rész; mindjart e' mellett balra a' Doktrinairek' padja; azután még jobban balra, a' Liberálisok' padja; ezeknek éppen a' bal szárnya, az Independensek' padja. A' Centrumhoz képpest jobbra ülnek, legközelebb azok, kik most a' *Royalistakkal* majd a' Ministeriálisokkal tartanak, vagy Fél-royalisták; azután jobban jobbra az egészszen Royalisták; 's a' kik ezeknek is a' jobb szárnyokat teszik, Ultraroyalistáknak, vagy röviden Ultráknak neveztetnek).

Némelly figyelmezők előtt nagyon szembetűnő a' Journal-des-Debates nevű, külömben egészszen a' Royalistákkal tartani szokott újságban, ezen heves kibotsátkozás az első Minister ellen: — „Ne legyünk (úgy mond) semmi gyáva félelem' emberei; ne áldozzuk-fel szabadságunkat a' hívségtelen sugallásoknak; a' Királytól vette Országunk a' maga Constitútzióját, 's minthogy Decazes Ur bennünket oly állapotba helyheztetett, hogy a' kettejek közzűl egygyiket, tudni illik vagy őtet vagy a' Constitútziót kell válosztanunk, válosszszuk minden félelmeskedés nélkül a' Constitútziót.

Ugyan ezen Ujságlevél így ír a' Párisban, a' Törvényes és Orvosi Oskolákban eléfordúlt lármáról: — „November 30-dikán ismét megújítani akarták a' Törvényes Oskolában az előbbeni boszszantó lármázást. Minekutánna Portett nevű Professor tanitását végezvén a' kathedrából leszállott volna, felment oda egy tanuló, 's patriotai virágotskákkal telyes beszédet tartván, azt jovallotta, hogy készittsenek kérelmet a' Követek' kamarájához azeránt, hogy tartsa-meg a' Választási törvényt, úgy mint eddig volt. A' tanúló sereg *in massa* felállván, két részre oszlott, 's a' nagyobb szám azt kivánta, hogy az Orátor halgasson-el, a' másik rész pedig, hogy hallgattassék-meg. Az alatt a' Dékány a' lárma felől tudósittatván, bement az auditoriumba 's rangjához méltó hangon megmondotta a' tanúló sereg előtt, hogy a' kathedrából való beszéllésre csak a' Professoroknak van jussa, és hogy a' Frantzia törvények nyilván tilalmazzák azt, hogy politikai és egyéb tárgyak felett való tanátskozásra husznál több személlyek, engedelem nélkül, öszszegyülekezhessenek. — Ezen szavakat a' tanulóknak nagyobb része engedelmességgel meghallgatta 's követte is, hanem a' más rész a' Cluny nevű utzába menvén ott Cancellariát formált magának, a' végre, hogy a' kik a' dologban egygyetértenek, a' kamarához készitett irásnak, neveiket alája irják. —

Azólta, hogy a' Párisi tanulók ezen rendetlenséget elkövették, oly parantsolatot intézett a' tanúlásra ügyelő Biztosság az Előlülőnek Royer-Collardnak aláirása alatt valamint a' Törvényes úgy az Orvosi Oskolához is: Hogy ennekutánna csak a' Professorok és azon tanúlók beszélljenek az Auditoriumokban (tanitói szálákban), a' kiket a' Professor megszollit. —

Felhozza ezen Ujságlevél azon lázzasztó czédulákat is, mellyeket a' mesterkedők a' nevezett Oskolák' falaira felraggattak. Az egygyikben ezek mondatnak: „Tanúlók! Szabadságaink fenyegettetnek. A' Constitútzió, ez a' mi szabadságunk' palládiuma, legszentebb részében támodtatik-meg. Csatoljuk öszsze magunkat; nyilatkoztassuk-ki boszszankodásunkat a' törvényhozó kamara előtt, a' haza ellen törekedő mesterkedések ellen. Azon tanulók, kik a' Követek' kamarájához beadatandó kérelemben részesülni akarnak megjelenhetnek..... (itt megnevezödik, hogy hol jelenhetnek-meg). — A' máso-

dik czédulának foglalatja is majd hasonló ehez. — Szavait ily intésen végzi az iró: Ministerek! Ti a' menykövet, melynek elkergetője kezetekben van, esmeritek, 's még elfordithaljátok rollunk: de ha ezután is úgy nem vigyáztok mint eddig, ha a' kezetekben lévő eszközökkel nem éltek, majd késő fog lenni. Ti is, mint mi, a' Ligitimást, a' Constitútziót akarjátok; mondjatok-le tehát ártalmas systemátokról. Most nem a' néphez folyamodtak (így folytatja szavait a' Journal-des-Debats) a' mesterkedő emberek, mint 1792-ben és 1893-ban, mert tudják, hogy a' nép ily sokáig megtsalattatván 's önnön kára által megtanittatván érdemek szerént tudja betsülni öket: tehát egyéb eszközökre forditották figyelmeiket. Párisban tudniillik két nagy tanulói intézetek találtatnak, egygyik a' törvényt-, másik az Orvoslást-tanúlók' számára, kiknek száma a' 2000-ret felyűl haladja. Ezekhez intézték lázzasztó szavaikat 's a' t."

Nagy Britannia.

Parlamentumi dolgok: — Már tudja a' közönség azon tárgyakat, mellyekre nézve a' Parlamentum rendkívül való módon összszehivattatott. Novemb. 29-dikén L. Sidmouth a' felső háznak három, Lord Castlereágh pedig az alsó háznak két Jovallásokban (Billekben) elejekbe terjesztették azon eszközöket, mellyeket az Országlószék szükségeseknek lenni tart a' végre, hogy azon veszedelmek, mellyek mostan a' nemzete fenyegetik, elhárittathassanak: — Az első Jovallás illeti a' *Lázzasztó Gyülésekes.* Ennek foglalatja szerént tovább is meghagyatik a' népnek az a' jussa, hogy összszegyülekezhessék 's kérelmeket készithessen, vagy pedig a' közönséget illető tárgyakról tanátskozhassék, de a' következő feltételek alatt: Csak Egyházak (Parokhiák) szerént és csak bizonyos napokon, mellyeket a' Magistrátusok határozzanak-meg; ha valamelly Egyház vagy Közönségbéli lakosoknak száma a' 10,000-ret felyül haladja, ekkor kerületek szerént (kissebb részekben) kell a' gyüléseket tartani; nem engedtetik-meg, hogy egy napon több Közönségek tartsanak gyüléseket; katonai rendel, zászlóval, és egyéb katonaczimerekkel összeseregelni nem szabad; egygyik Egyházba tartozó lakos a' másik Egyházbéli lakosoknak gyülésében nem jelenhet-meg, pénzel, fogsággal, és transportáltatással való büntetés alatt. — Második Jovallás illeti a' Nyomtatásbéli viszszaélést: Censura nem fog ugyan ennekutánna is felállittatni, de minden két nyomtatott árkusnál nem nagyobb apróság politikai irásért olyan stempeadót kell fizetni, mint az Ujságlevelekért, 's az ilyen irók zállog-pénzt kötelezteknek letenni, mint az újságirók, melly arról való bizonyságúl szolgál, hogy ha valamelly tilalmas dolognak kiadásáért meg találnak büntettetni, a' büntetést megfizethessék; ennek felette, ha valamelly iró, *Libellusnak* (oltsárló irásnak) kiadásáért másodikszor megpereltetik 's vétkesnek találtatik, ekkor *deportáltatás* is lehet a' büntetése: a' melly büntetés eddig csak akkor érdekelhetett valakit, mikor ötödikszer rajta érték *Libellusnak* kiadásán; az ilyen könyvet el is vétetheti és letartóztathatja az itélőszék. — Harmadik Jovallás érdekli azokat, kik *Lázzasztó* vagy *Istentelen* irásokat árulnak és terjesztenek-el. — Negyedik az oly bünösöket, kik elvádoltatván, úgy szoktak tselekedni, hogy egy törvényes időszakaszról a' más időszakaszra szokták, zállogpénznek letétele mellett, halasztani az itélőszék előtt való megjelenést, melyből gyakran a' szokott következni, hogy az alatt külömbkülömb

okokat találnak az igasság' kezei közzül való kimenekedésre. Most tehát a' jovalltatik, hogy ezen elhalasztási jussal ennekutánna ne birjanak a' polgári bünösök: hanem mihelyest czitáltatnak, azonnal kéntelenek legyenek az itélőszéknek elejébe eléállani; tsak az itélőbirák birhatnak azzal a' jussal, hogy ha hellyes okot látnak reá, valakinek perét egy időről másra halaszthassák. — Végre az ötödik Jovallás vagy Bill tárgyazza, vagy tilalmazza a' *Fegyverben való titkos gyakorlásokat*, a' melly tekintetekben ennekutánna megengedtetik, hogy a' Magistratusok házi vizsgálódásokat tehessenek, 's az elrejtett fegyvereket megkereshessék, hanem tsak azokban a' Grófságokban tétethetnek ezen vizsgálódások, mellyekben ezekre a' Lord-Lieutenantok meghatározott engedelmet nyertek az Országlószéktői. — (Az ezen Jovallások felett folyt vetekedésekre még viszszatérünk).

November 30-dikán éjjel azt a' nevezetes Jovallást tették Marquis Lansdown a' felső, és Lord Althorpe az alsó házban, *hogy meg kell visgálni a' nemzet' állapotját.*

Egyéb Summázat az Anglus Ejszáglevelekből, Novemb. 30-*ikáig*: — Cobbet magát és a' Paine Tamás koponyáját Nov. 24-dikén Liverpoolban egy társasag előtt bemutatta, jelentvén egyszersmind, hogy ezen nevezetes holt testnek egyéb részét letartóztatták a' harminczadón, addig míg meghatároztatik, hogy mitsoda vámot kell érette fizetni, minthogy a' *Tarifában* ez nintsen feltéve. Az ő barátjai nagy vendégséggel akarják Cobbetet Londonban fogadni. — Skotziában Kilmarnocban 15 ezer Radikálisokból álló népgyülés tartatott Nov. 20-dikán, 's közel két százan menvén fel az Orátori állásra, a' leroskadtt végezetre: de még sem esett se' nyak se' lábtörés.

A' Statesman említést tévén azon hirről, hogy Anglia és Spanyol Ország között Oltalmazó és Megtámadó Szövetség állott volna lábra, ily megjegyzéssel közli ezen hírt: — „Ha akkor, midőn az utóbbi Parlamentumi ülések alatt egész Anglia ellenzette annak a' Jovallásnak megerőssittetését, melly által az idegen szolgálatra való verbuálás megtiltatott, minthogy az a' tilalom nem állhatfenn azon neutralitással egygyütt, mellyet Angliának a' Spanyol Ország 's az ő elpártolt Amérikai tartományai között folyó hadakozásra nézve tartani kellene: valyon hát már most hallgatni fog-é az Anglus nemzet, midőn azt látja, hogy az álorcza letétetődvén, nékünk az Amérikai Independensek ellen, akár hadhirdetéssel akar a' nélkül, háboruba kell elegyednünk? De talám azt fogják mondani Ministereink, hogy nállunk még eddig semmi hadakozáshoz való készületek nem tétettek — de hát nem juthatté eszünkbe, hogy nem régen négy Linéahajójink eveztek-el a' Commodore Hardy vezérlése alatt Déli Amérika felé? Nem elegendő-é ezen hajós tsoport arra, hogy az egész Independens tengeri erőnek megfeleljen? Arról se' kell elfelejtkeznünk, hogy Ministereink nem régen 12 ezer emberekkel számositották álló ármádánkat. Igaz ugyan az, hogy ezen seregnek kiallitásáról oly hirdetés tétetett, hogy a' Radikálisok' megzaboláztatására volna határoztatva: de hát oly fontosok-é ezen Radikálisoknak kicsapongásaik, hogy ily nagy fegyveres erőnek kiállittatását kivánnyák. Nem elégségesek valának-é a' minap néhány Polgári katonák arra, hogy egy nagy számú népgyülést széllyel kergessenek. Ne csalják-meg tehát magokat az Amérikai Pat-

tríoták, hanem higyjék-el azt, hogy Angliának ezen készületei ő ellenek vagynak intéztetve; bár a' Parlamentum is jól visgálja-meg a' dolgot, 's ne rendeljen költséget ily politikaellenvaló, ily igasságtalan és veszedelmes hadakozásra."

A' Bonaparte mellett régebben volt Anglus Orvos Doktor Stockoe ellen Szent Ilona szigetén katonai itéletet mondott-ki az ott lévő Lineabajó tisztjeiből álló hadi tanács, melynek a' lett kimenetele, hogy ő az Anglus Királynak minden szolgálataiból letétetett, 's azután Angliába haza evezett. Az ellene felhozatott vádak a' Morning-Chronicle szerént ezek voltak: hogy Napoleonnal a' közönséges orvosi egygyetértésen kívül magános egygyetértésben is lett volna; és hogy azon tudósitásaiban, mellyeket a' Bonaparte' egéssége' állapotjáról a' Kormányozóhoz Hudson Lowéhez tett, Bonapartét nem *Generális Bonapartének*, hanem *Napoleonnak* vagy pedig a' *Betegnek* nevezte.

Német Ország.

A' Würtembergi Rendek meghivattattak, hogy Januárius 15-dikére, a' Királyi fő és lakóvárosba *Stuttgardba* gyüljenek öszsze.

A' Monachiumi Politikai Ujság, Frantzia Czím alatt, de a' Német Országból Frantzia Országba ment kivándorlottakról, Dec. 9-dikén ekképpen irt: — „A' Frankfurtban September' 30-dikán kiadatott Szövetségi Határozásoktól fogva mindenek, még magok a' revolutzión dolgozó irók is által láthatták, hogy Német Ország tovább nem maradhat az a' föld, a' hol ők a' magok plánumaik felett tanátskozásokat folytathassanak 's azoknak végrehajtatásán dolgozhassanak: de azonban tsakugyan annak kell Német Országnak tovább is maradni, melynek számára ők, ha bár idegen Országról is dolgozni akarnak, a' mint is hogy már gondoskodtak afelől is, hogy a' magok nem Német Országon nyomtattatott irásaikat Német Ország,on mitsoda eszközök által botsáthassák köz kezekre. Bizonyos az, hogy nem soká a' Frankfurti határozásoknak közönségessététettetése után, több Német Professorok, Litterátusok és Tanúlók Frantzia Országba 's nevezetesen Straszburgba mentek, 's onnét azután némelyek Párisba mások Déli Frantzia Országba vették útjokat. Ezen emberek, kik névszerént esmertetnek, meg nem szüntek a' Német Országi 's még a' Frantzia Országi békételenkedőkkel is közösülést tartani; tudva van, hogy Straszburgban Német nyomtató mívhelyet akartak felállitani, melly czélra már hét Német Betűszedők is érkeztek-meg, hogy az oly könyveket, mellyek már most Német Országon ki nem nyomtattathatnak, Straszburgban nyomtattassanak-ki. Azon is munkálódni kezdtek, hogy ugyan ott egy Ujságot adjanak ki, melynek levelei anuakutánna, onnét a' Rénus bal partjára által szállittatván, ekképpen a' Német tartományokon elszélleszteszenek. Hanem végezetre a' Frantzia Országlószék mind ezekről tudósittatván, nem tsak hogy ezen Német Tudósoknak iparkodásaikat helybe nem hagyta, hanem megtiltatássokra is parantsolatot küldött Straszburgba."

Ezen tudósitást, mint látszik, a' Párisban kijövő Renommé nevű újságlevelekből vette a' Monachiumi újság. Hanem akár honnét vette, bizonyos az, hogy a' Straszburgi újság azolta egyenesen kikelt azon erőssités ellen, hogy Straszburgba a' Német Studensek, Professorok, és Könyvnyomtatók öszszegyülekezvén, egy elsőbb korcsmában nagy költséggel élnének 's revo-

lutziós dolgokat követnének-el. Egyenesen kimondva erőssít a' Straszburgi iró, hogy ők ott semmi efféléről nem tudnak semmit, és a' Német Tudósok közzűl Professor Görresen kívül másnak ottlétét még eddig eszekbe nem vették. (Ezen ellenmondó tudósitást a' Bavariai Közönséges Ujság is közli a' Straszburgiból).

* * *

Hamburgnak belső kikötőhellyében nem régen egy csajka valami ágoshoz, melly a' vizből ki nem látszott, hozzá csapódván elsüllyedett 's felettébb nagy ijedségre adott alkalmatosságot, minthogy 10 hordó 's néhány láda egérkő volt rajta. Ezen sok méreg, a' melly egész Német Országnak megétetésére elég lett volna, a' hordók a' vizben széllyel pattanván, majd mind kifolyt. A' szerentsétlen történetet a' Politziai előljárók megértvén, a' partra azonnal strázsákat állitottak, hogy a' tájon, a' hol a' hajó elsüllyedett, vizet senki ne merittsen; 's azt is kihirdették, hogy azon kútakból, mellyek egyenesen az Albis, vagy Elbe vizéből veszik vizeket, vagy azzal közösülésben vagynak, senki ne merittsen. Hogy ezen nagy vigyázásra szükség volt, megtettzik abból, hogy egy kutya ott közel az Albis vizéből iván, helyben mindjárt megdöglött, melly azt mutatja, hogy az egész folyónak nagy mértékben meg kellett a' méregtől rontattatni. Csak a' nagy vigyázásnak fogja a' város köszönni, ha egyéb szerentsétlen következések is nem fognak a' történetből reá következni.

Ujabb Ujságok.

Az 1815-dik esztendőtől fogva számkivettetett Frantziák közzűl időnként már eddig is sokak viszszabotsáttattak hazájokba, közelébbről pedig általjában mind botsánatot és a' hazájokba való térésre engedelmet nyertek — kivévén az úgynevezett Királygyilkosokat, melly nevezet alatt azok értettetnek, kik a' Conventben a' Királynak megölettetésére voksoltak volt. Neveik azoknak, kik már mind botsánatot kaptak, ezek: Grouchy, a' két Lallemand testvérek, Drouet, d'Erlon, Lefebvre-Desnouettes, Ameilh, Clausel, Laborde, Debelle, Bertrand, Drouet (megitéltetett 's felszabadittatott), Brayer, Gilly, Cambrone (megitéltetett 's felszabadittatott), Lavalette (halálra itéltetett, a' tömlöczből elszöktettetett, 's most kegyelmet nyert), Savary, Soult (már régen viszsza jött), Alix (hasonlóképpen), Vandamme, General Lamarque (már régen viszsza tért), Mouton (hasonlóképpen), Harel, Pirè (már régen viszsza tért), Arnault, Pommereuil (mar régen viszsza tért), Regnaud-de-St Jean-d'Angely (megholt), Arrighi (már viszsza tért), a'Dejean' fija (hasonlóképpen), Real, Bouvier-Dumolard (már viszsza tért), Durbach, Dirat, Defermon (már viszsza tért), Excelmans (hasonlóképpen), Maret, Marbot (már viszsza tert), Felix-Lepelletier, Boulay de la Meurthe, Méhèe, Fressinet, Thibaudeau, Bory-Saint-Vincent, Felix Desportes, Mellinet, Hullin, Cluys (már viszsza tért), Courtin (hasonlóképpen), Forbin-Janson fia (hasonlóképpen), Le Lorgne-Dideville.

* * *

A' Londoni Ministeri Kurir egy magános levelet adott ki Manchesterből, melyben ezen sorok is előfordúltak: — „Cobbet úgy akart, hogy November' 30-dikán ponpás bejövetelt tartson itt Manchesterben. Véghetetlen sokaság fog itt akkor jelen lenni — 's minthogy a'

Radikálisok oly határozást uyilatkoztattak-ki, hogy ők az első alkalmutossággal fegyresen fognak egy gyülést tartani, és hogy valósággal oly nagy számú pistolyokat is vásárlottak öszsze, hogy ezen fenyegetődzésseket munkába vehetik, erre nézve felni lehet hogy December 1-ső napján ismét valamelly erőszakos történetek ferdithatnak nállunk elő." —

A' fenn-nevezett Kurir azonközben bizsatja a' maga levelezőjét, hogy né feljenek ezen fenyegetődzéstől. Sőt ha lenni találna is valami effele, az Előljáróknak előre való jó intezeteik, 's az Augustus' 16-dikán elfordult történeteknek szomorú következéseire való viszaemlekezés, gátat fog a' nyughatatlankodóknak mésterkedéseik' elejébe tenni, 's több effélék.

Londonban oly hir kerekedett volt szárnyra Nov. 28-dikán, hogy a' Király' elméjében oly változást kezdettek volt az előbbeni napon észre venni, mellyek némünémü reménységet nyujtottak az Orvosoknak azeránt, hogy talám még ezen tekintetben is könnyebbülést fog érezni. Testére nézve még jól birja magát.

* * *

Sandról ismét megszollaltak az újságlevelek. Ő még most is ágyban fekvő beteg, 's az is fog maradni halála' órájáig; a' sebe meggyógyithatatlan, melly őtet mind jobban jobban emészti és epesti. —"

„Mondják, hogy egy levélből, mellyet testvér hugához irt, egy Német Országon felállitandó Ritteri Rendről való idea által látszik az elméje egészszen elfoglaltatva lenni.

Híradás.

Léva mezővárosa N. Bars varmegyében az Esterházy Herczegség ezen nevű Uradalmától az azon mezővárosban lévö nagy vendégfogadót a' hozzátartozó korésmával egygyütt árendába vévén, ezennel minden katonai és nemes rendű útasoknák hírül adja, hogy nemtsak hogy rz ezen fogadóházban régtől fogva uralkodó rendetlenségek már egészszen elhárittódtak, hanem a' mi a' ételt és italt illeti is, ezen tekintetben, sőt minden egyéb tekintetben is jó szolgalatot találnak a' vendégek illendő árron. — Az utóbbi fársángtól tolfogva közönséges bálok is adattattak ugyan ezen vendégfogadóban, 's ezen tekintetben is minden féle legjobb készületek megtétettek 's a' Fogados ennekutanna semmit el nem fog mulatni, hogy egyéb jó készúllteken kívül világositás és derék muzsikások által is, valamint télen által, úgy a' nyárakra ferdés vegett itt által útozó 's ide megszálló Uraságoknak az itt mulatást mennél kedvesebbé tehesse.

Jelentés.

Egy ifjú ember kivánkozik Magyar Országon valamely Tek. Uradalomban gazdaságbeli hivatalba beállani, akár Számadónak, akár pedig a' Mesterséges 's Természetes gazdaságnak folytatására, kinek is eddig viselt hiv gazdaságbeli szolgálatjáról hiteles levelei vannak, mind azonáltal 500 forintotnagyobb hitelére hivségének szándékozik Cautio fejében abbéli Tek. Uradalmi Cassába letennie. Magyar, Német, Deák, Tóth, és Oláh nyelvekkel él; azért kinek szüksége volna raája, róla való bővebbi tudósitást a' M. Kurir Kiadójától vehet.

Száz forint Conventiós pénzért adtak Váltó czédulában: —
Dec. 14-dikén 249½ — 15-dikén 249½ — 16-dikán 249 — forintot.

Redaktor: Pántzél Daniel; nyomtatja Haykul Antal.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A' Pesti és Budai levelekben így írnak Dec. 11-dikéről: —

Mintbogy a' jövő 1820-dik esztendő Jan. 16-kán fog tartatni a' Magyar Penziós Intézetnek fél-esztendei Gyűlekezete Méltóságos Borsodi és Katymári Latinovits János Urnak a' Kir. Helytartó Tanáts Tanátsossának, 's Cancellaria Directorának, mint ezen jótévő Penziós-Intézet Előlülőjének, 's a' vele munkálkodó Deputatiónak nevében ezennel kihirdettetik, hogy a' kik az emlitett nap előtt szokott Kérelem-Leveleiket a' megkivántató bizonyságokkal együtt bemutatják, mind személyekre, mind özvegyeik, és árváik részére nézve úgy fognak tekintetni, mintha e' folyó 1819. Julius 1-ső napján vétettek volna fel a' Penziós Intézetbe, külömben pedig, ha az emlitett Januarius 16-dik napja után érkeznének be Kérelmeik, tsak 1820-dik Januárius 1-ső napjától fogva számláltatván, részesülhetnek a' Penzióban.

Új vidéken November 7-dik napján fényes pompával nyittatott meg a' Rácz Gymnasium, mellynek Fundamentomát még 1810-ben boldogultt Beregszói Vukovits Sabbas Úr vetette meg: de külömbféle akadályok miatt tsak 1815-ben gyülhetett öszve elegendő pénz annak megfundálására, és a' Felséges helybenhagyás tsak 1818. October 28-dikán következett. Már ugyan Vukovits Sabbas Urnak Fundatiójától kezdve esztendőnként egy egy Grammatikális Professor állittatott-be. 1818-ban pedig a' Rhetorika, a' folyó 1819 ben végre a' Poetica Classicusok is behozattattak. Az Új Vidéki Patronusok Nagy Méltóságu Sztratimirovits István Karlowitzi Érsek és Metropolita ő Excellentziájának jelenlétében Schaffarik Pál Jósef Urat Philosophiának Doctorát válosztották, közmegegygyezéssel, a' Poetika Classis Tanitójának, és Directornak. A' multt esztendőben ezen Gymnasiumban tanultak 147; most mintegy 200-ra számlálhatni a' Tanulókat. Ezen intézettel egybekaptsoltatott a' Rajzolás és Ékesírás taníttása is; nem külömben szép rendelések tétettek a' szegényebb Tanulók tartásáról. — Melly jeles rendelések minden nagyobb városoknak példát adhatnak, az Új Vidéki nemes lelkű Polgároknak pedig örökös ditséretekre szolgálnak.

Erdély.

Kolosvárról November' 25-dikén. A' Kolosvári Lyceum, és Gymnasium, November 7-dikén kezdette az újonnan be állott Oskolai esztendőt. Ezen alkalmatosságot nevezetesebbé tették Fő Tisztelendő Guul János Urnak a' Regyes Oskolák Rectorának, a' Nemes Convictus Regensének, és a' Királyi Gymnasium Directorának, ezen czélra tett helyes intézetei, a' ki a' fent nevezett napon, reggeli 9 órakor, Trombiták harsogásával adatván jelt az Ifjuságnak az öszve jövetelre, számossan jelentek meg (mivel a' Kir. Lyceum még el nem készült) a' Nemes Convictus ebédlő Palotájába, több Uri Vendégekkel, a' Philosophia, és Gymnásium Professoraival együtt. Ekkor Fő Tiszt. Guul János Ur, a' Gymnasium Directora, az a' végre elkészíttetett Cathedrába felállván, ezen szép gyülekezet előtt, fontos, és ékes deáksággal készült beszédet tartott a' Tanuló Ifjúsághoz, a' Szelidebb Tudományok méltóságáról, és hasznairól, mellyel a' tudománnyáról köz tiszteltetést érdemelt Director Ur iparkodott gyökeres beszédjével a' tanulás végett öszve sereglett Ifjúságot a' tudományok szorgalmatos tanulására buzditani. Ennek vége lévén, az Ifjúság szép rendel az Academicum Templomba ment, 's a' Szent Lelket segítségül hiván, énekes Szent Misét halgatott.